

KONTAKTEN

2023

EN KUNDTIDNING FRÅN SALA-HEBY ENERGI AB

HUR FUNKAR ENERGILAGRING?

FLER PLATSER ATT LADDA PÅ

SHE
1973-2023 50

**FIRA MED OSS PÅ
FAMILJEDAGEN
3/9 KL. 11.00-14.00**

HÅKAN HAR ORDET

” Det senaste året präglades av osäkerhet och stora samhällsförändringar. Krig, skenande inflation, långa ledtider på material, en svår bränslesituation och historiskt höga elpriser är alla faktorer som påverkat både hushåll och företag.

Situationen tycks ha bidragit till en förhöjd önskan om självförsörjning, vilket återspeglats i antalet offertförfrågningar och antal beställda solcellsanläggningar här hos SHE. För SHE är bränslefrågan för kommande driftsäsong fortsatt en utmaning. Våra kunder har också visat på ökad medvetenhet och en önskan att spara energi.

Under det senaste året har vi kunnat genomföra alla traditionsenliga evenemang, som mässor, SHE-dagen och SHE-seminariet. SHE-dagen arrangerades för första gången tillsammans med Salabostäder vid Silvergruvan och blev på många sätt ett lyckat samarbete. 2023

kommer dagen därför återigen genomföras tillsammans med Salabostäder som en gemensam jubileumsfest. Det blir livemusik och festligheter, det här vill ni inte missa!

SHE-seminariet drog en rekordstor publik som visade stort engagemang och intresse. Talare för kvällen var Björn Berg, vd på Ngenic, Linn Hemlin, f.d. Miljöstrateg på Sala kommun och Andreas Ringvall, Elnätschef SHE. Temat var energieffektivisering och omställning mot fossilfrihet. Vi hoppas på lika stort intresse i höst när vi speglar intresset för självförsörjning kopplat till solpaneler. Årets seminarium kommer alltså handla om solpaneler och batterilagring.

Det förändrade klimatet och en ökad elektrifiering gör att vi har ett fortsatt stort behov av att hålla en hög investeringstakt för att vara en möjliggörare till omställning i samhället. Vi nådde våra mål 2022 och våra intjänade medel

går tillbaka till verksamheten. Närmast ligger en investering i en solcellspark i Sala på 1 MW, vilken beräknas kunna förse 180 villor med hushållsel under ett år. Därefter bygger vi laddmöjligheter på Evelund för kommande tunga transporter och personbilar.

På personalsidan har 2022 inneburit många förändringar. Företaget har stått inför lite av ett generationsskifte där många av våra stöttepelare gått i pension och yngre förmågor rekryterats. En förändring som både medför nya fräscha idéer men också att rutiner och kunskap försvinner ur företaget.

Ett stort tack till personal, kunder, styrelse, samarbetspartners, finansiärer och leverantörer för ännu ett år med fint samarbete. Tillsammans fortsätter alla att utvecklas. Tillsammans fortsätter vi driva arbetet framåt mot en hållbar framtid. Tillsammans gör vi skillnad.

Håkan Carefall, vd på SHE

KONTAKTEN

2023

KONTAKT

Sala-Heby Energi AB
Fabriksgatan 14, Sala
Växel: 0224-576 00
Kundtjänst: 0224-576 10
kundtjanst@sheab.se
www.sheab.se

ÖPPETTIDER

Måndag-fredag
8.00-12.00, 13.00-15.00

TELEFONTIDER

Måndag-torsdag
8.00-12.00, 13.00-15.00

ANSVARIG UTGIVARE

Håkan Carefall

REDAKTION

Emma Liljefors,
Caroline Östman
och Maria Andersson

PRODUKTION

Maria Andersson,
Caroline Östman och
Alice Ågren, Creative Mill
Kommunikationsbyrå AB

TEXT & BILD

Maria Andersson
om inget annat anges

TRYCK & UPPLAGA

Hylte Tryck, 2023
15 000 ex

ÅRETS SURDEGSDAG

Varje år har vi en "surdegssdag" där alla medarbetare hjälper till att utföra underhåll på våra fastigheter. Det kan vara att rensa ogräs, göra rent utemöbler och annat som ökar trivselen runt vår arbetsplats. Den här surdegssdagen avslutades vid grillen.

Inför surdegssdagen uppmanas alla som jobbar hos oss att cykla till jobbet. För varje cyklad kilometer skänker Sala-Heby Energi en slant till välgörande ändamål som i år gick till Barncancerfonden.

SHE-SEMINARIUM

TEMA: Solceller och batterilagring

Kvällen handlar om de spännande möjligheterna som finns för att lagra energi både som privatperson och företagare. Rasmus Luthander från Energikontoret i Mälardalen håller i seminariet. Seminariet hålls den 18 oktober kl. 18.00 på Gillet 6 i Sala.

Vi bjuder på smörgås, gobit och kaffe eller te. Anmäl dig till info@sheab.se senast den 9 oktober.

**18 oktober
kl 18.00
Gillet 6, Sala**

SMARTARE HEM MED AUTOFLEX

SHE Autoflex är ett projekt som drivs bland annat av Ngenic och en forskargrupp på Uppsala universitet. Syftet med projektet är att nyttja elnätet mer effektivt och därmed minska belastningen på nätet när det är stor efterfrågan på el.

Med hjälp av en smart termostat från Ngenic som styrs av appen blir ditt värmesystem smartare. Systemet är självlärande och kommer att förbättra din inomhuskomfort tack vare en jämnare inomhustemperatur. Den kommer även öka kontrollen över din uppvärmning då du kan kontrollera värmen vart du än befinner dig. Med appen kan du alltså själv enkelt styra, övervaka och planera din uppvärmning.

Autoflex kan läsa av hur bostadens inomhustemperatur påverkas av olika väder, räkna ut hur snabbt huset kyls ner och värms upp, och även läsa av prognoser i den kommande väderleken för att se om vädret ser ut att bli kallare eller varmare de närmsta dagarna och därmed styra temperaturen i hemmet.

Detta bidrar till det långa loppet till sänkta energikostnader för dig. Med Autoflex ingår det även en tracker som läser av den totala elförbrukningen i hemmet i realtid.

Scanna QR-koden och läs mer.
Här kan du även anmäla ditt intresse.

GRATTIS TILL PENSIONEN

Vi vill tacka Ingegerd Karlsson, Anki Lugnér och Peter Knutsson som gått i pension efter en lång och trogen tjänst hos oss.

NYA ANSIKTEN HOS SALA-HEBY ENERGI

Vi har förstärkt SHE med nya medarbetare.

Frida Johansson,
projektledare

Jesper Eklund,
försäljning &
affärsutveckling

Lisa Bruno,
administratör
elhandel

Thomas Pettersson,
säljare
fjärrvärme

Niklas Ahlm,
elmarknadsanalytiker

Mona Bentsson och Peter Knutsson från Ramsjöns Fiskevårdsförening, tillsammans med Christer Eriksson, styrelseordförande och Håkan Carefall, vd på Sala-Heby Energi.

SHE:S MILJÖPRIS

Under tio år har miljöpriset delats ut till ett projekt, förening, organisation eller företag för att premiera ett stort miljöengagemang. Detta år gick priset till Ramsjöns Fiskevårdsförening som kämpar med att förbättra den ekologiska balansen i Ramsjön vid Morgongåva i Heby.

Sala-Heby Energis miljöpris 2023 delades ut till Ramsjöns Fiskevårdsförening den 5 juni när solen stod som högst på himlen. Föreningen har funnits i 80 år med syftet att främja fisket. Nu arbetar man även med att få den länge övergödda sjön i balans.

– Det är väldigt roligt att få det här priset och bli uppmärksammas för vårt arbete. Förhoppningsvis kan det bidra till att stimulera vårt och kommunens fortsatta arbete eftersom mycket arbete återstår innan sjön är i balans, säger Mona Bengtsson som är projektledare för detta arbete.

Ramsjön är en ganska liten sjö med ett djup på endast ett par meter. Tidigare har det legat på omkring sex meter men efter långvarig övergödning är botten nu täckt av flera meter tjock dy.

– Många år av synder har påverkat att sjön mår som den gör idag och det är

ingen quick-fix att återställa balansen, säger Mona.

Hon berättar att det rinner ut vatten från Morgongåva reningsverk tillsammans med dagvatten från hela samhället. Även smutsvatten från den närliggande järnvägen och riksvägen leds ut i sjön.

– Men allt kan inte ligga på oss som bara är en liten förening att lösa. Vi behöver hjälp från kommunen och andra aktörer, säger Mona.

VÄNDA EN NEGATIV SPIRAL

I december 2019 beviljade Länsstyrelsen ett LOVA-bidrag (Lokala Vattenvårdsprojekt) till en analys av sjöns mående. Utredningen visade att Ramsjön var kraftigt övergödd med alldeles för höga halter av fosfor och ammoniak. Risker var stora att Ramsjön skulle bli en död sjö om inget åtgärdades. För att komma till rätta med fosforproblemen bestämdes

TIDIGARE VINNARE

- 2014 Ingvar Pettersson & Inga-Britt Persson
- 2015 Jan Aliksson & Kurt Hansson
- 2016 Monica Yngvesson
- 2017 Lars-Erik Eriksson
- 2018 Petterssons Fastigheter
- 2019 Kilbo skola klass 4-6
- 2020 Kenneth Olsson, Fasenbo
- 2021 Sagåns Vattenråd
- 2022 Apotea

MOTIVERING

Ramsjö Fiskevårdsförening har genom reduktionsfiske av vitfisk stort bidragit till att återställa balansen i Ramsjön. En bättre balans i det ekologiska systemet är till glädje för både djur, natur och badgäster. Tack för er insats!

det att föreningen skulle genomföra reduktionsfiske.

Vid reduktionsfiske lägger man ut en not i en cirkel i sjön. När noten dras ihop hamnar fisken i en säck så att man kan sortera ut och bevara rovfisk och andra arter, samtidigt som vitfisk rensas ut.

Sjön grumlas när vitfisk som braxen och mört, rör upp botten sediment och frigör ämnen och partiklar när de letar föda. Rovfiskar som gädda och abborre, behöver klart vatten se för att kunna jaga, annars kan de inte hålla efter vitfiskens bestånd. När mängden vitfisk minskar blir vattnet klarare och då kan rovfiskarna åter ta plats i näringskedjan.

Ett klarare vattnet hjälper solens strålar att nå ner till sjöns vattenväxter som i sin tur bidrar till att vattenkvaliteten blir ännu bättre. Då kan till och med fåglarna se fisken i sjön och få föda.

Företaget Klara Vatten fick i uppdrag att genomföra reduktionsfisket. Det beräknades att de fem ton vitfisk som rensades ut innehöll 45 kilo fosfor.

En fortsatt plan för att minska fosforhalten behövs även framöver.

PLANER FRÅN KOMMUNEN

– Det är fantastiskt med en förening som är så engagerad i sin sjö. Arbetet som de lägger ner bidrar till att sjöns ekologiska status kan förbättras. Deras arbete inspirerar även oss i vårt arbete med att utföra förbättringsåtgärder, säger Opri Holgersson, VA-strateg på Heby kommun.

Hon berättar att kommunen kommer att utföra ett test med en del av det redan renade avloppsvattnet från reningsverket i Morgongåva. Avloppsvattnet kommer att spridas över en beväxt yta, en så kallad översilningsyta, för att ge växtligheten möjlighet att ta upp vattnet och de näringsämnen som vattnet innehåller. Översilningsytan kommer användas under sommarmånaderna i år och nästa år.

– Efter nästa sommar kommer vi att utvärdera försöket för att se om det är något som kan utföras i större skala och om det har gett någon förbättring på statusen i sjön, säger Opri.

I januari påbörjades en provtagning av fosfor, pH och temperatur i sjön för att kunna jämföra vattenkvaliteten under testets gång och se om det visar på någon förändring. Kommunen planerar även att anlägga en dagvattenreningsanläggning för en del av det dagvattnet som rinner ut i sjön från Morgongåva. Dagvattenreningsanläggningen kommer bestå av ett meandrande dike och en våtmark.

– Ramsjön har en övergödningsproblematik som orsakas av både näringsläckage från bottensediment i sjön och näring som tillförs sjön i dagsläget. Samarbetet mellan Ramsjöns fiskevårdsförening och Heby kommun ökar chansen att Ramsjöns ekologiska status ska förbättras, säger Opri Holgersson.

SNART SLÄPPS SHE-APPEN

Nu kan du få koll, förstå och styra din energianvändning direkt via mobiltelefonen. Det hjälper dig att spara energi, sänka elkostnader och bli medveten om hur du kan påverka din elförbrukning. Ladda ner vår nya app och se hur du kan bli mer klimatsmart.

Bevaka din elförbrukning, se prognoser över kommande kostnader och få notiser om driftavbrott eller varningar om du förbrukar ovanligt mycket el mot vad du brukar.

Med appen kan du även hålla dig ajour om det senaste som händer hos oss och jämföra dig med liknande hushåll i ditt område. Du som har timsopotavtal kan med hjälp av appen optimera din förbrukning till timmar när priset är lägre och därigenom hålla nere din elkostnad. Du kan även se det aktuella spotpriset i vår app.

Anledningarna till varför vi har tagit fram en egen app är många och oavsett var du befinner dig kan du alltid hålla dig uppdaterad.

Appen har en inbyggd AI som lär sig att se mönster i din förbrukning.

Du kan få tips om hur du sänker dina elkostnader och agera därefter både per automatik eller att du själv skapar nya rutiner och anpassar dem till en livsstil som fungerar för dig.

Appen kan kopplas ihop med hemmets smarta enheter och är kompatibel med cirka 300 olika apparater. Du kan exempelvis alltså styra över din laddbox, reglera fjärrvärmens eller sänka värmens på din värmepump direkt från vår app.

Om du har en elbil är SHE-appen så pass smart att den kan kommunicera med både bilen och laddaren på samma gång. Detta möjliggör en så effektiv laddning som möjligt till det lägsta möjliga priset. Appen anpassar laddningen till elpriset och bilens "state of charge".

FAMILJEDAGEN

SÖNDAG 3 SEPTEMBER
KL. 11.00-14.30

Den unge popartisten Tusse kommer och förgyller familjedagen. Tusse representerade Sverige i Eurovision Song Contest 2021 med låten "Voices" som nu har över 42 miljoner streams på Spotify. 2022 skrev han ledmotivet "Got To Rise Up" till den kritikerrosade kriminalserien "Tunna blå linjen". Låten "I Wanna Be Someone Who's Loved" steg i popularitet efter att ha spelats i Netflix-serien "Young Royals".

Missa inte familjedagen på Sala Folkets Park då vi har ett gemensamt 125-årsjubileum. Sala-Heby Energi fyller 50 år och Salabostäder blir 75 år.

Det blir en extra festlig dag med underhållning av Tusse och Aros Marshalls. Vi bjuder på varmkorv och fika. Föreningar bjuder på skojiga aktiviteter.

Kom förbi och fira med oss.

 Salabostäder
- ett tryggt val

SHE
DEN LOKALA KRAFTEN

AROS MARSHALLS

Aros Marshalls bjuder på pop, rock, jazz och blues för både dansande och sittande publik.

SILVERSLANTEN

– STIPENDIET FÖR SALAS GYMNASIEELEVER

Sala-Heby Energi har i samarbete med Salabostäder tagit fram ett stipendium som heter Silverslanten. Tillsammans med Anna Wiklund, chef på skolkontoret i Sala kommun, planeras de praktiska detaljerna inför lanseringen.

Anna Wiklund, Håkan Carefall, vd på Sala-Heby Energi och Bernard Niglis, vd på Salabostäder sitter i juryn som slutligen tar fram vinnarna av stipendiet.

– Vi sitter alla i samma kommunkoncern och träffas ofta för att prata om hur vi kan jobba tillsammans. Genom att ta fram ett stipendium kan vi vara med och bidra till Salas utveckling och skapa en bra arbetsmarknad för kommunens elever, säger Anna Wiklund.

TILL ÅRSKURS TRE

Stipendiet delas ut till elever som går i årskurs tre på Ösby Naturbruks-gymnasium och Kungsängsgymnasiet. Det är elever från utvalda gymnasieprogram som kan nomineras till Silverslanten. I höst kommer Salabostäder och Sala-Heby Energi att hålla informationsmöten om stipendiet för treorna.

Eftersom det är första gången stipendiet delas ut blir det lite speciellt, men från 2024 kommer årskurs två att informeras om stipendiet inför det tredje läsåret och sedan kommer det att fortsätta så.

– Det ska vara en morot till att kämpa vidare även under det tredje året i gymnasiet så att vi kan hålla kvar kompetensen i Sala, säger Anna.

Anna förklarar att alla kompetenser är viktiga och att det inte går att bara fokusera på ett område eller ett gymnasieprogram.

– Det är brist på duktiga fordonstekniker och ingenjörer. Samtidigt behöver vi elektriker och snickare som kan bygga klimatsäkert för morgondagens boende. Det finns ett samband mellan

vetenskap, teknik och samhälle där vi behöver bygga broar, tänka brett och jobba tillsammans. Det behöver även finnas någon som gör beräkningar på det hela och där kommer ekonomin in. Det här är framtidens kompetenser som behövs på både Salabostäder och Sala-Heby Energi, säger Anna.

Stipendiet delas ut till tre olika kategorier: höga betyg, störst förbättring samt för stor fallenhet eller tekniskt intresse.

HÖGA BETYG betyder att man gör bra ifrån sig och har höga betyg i skolan.

STÖRST FÖRBÄTTRING är för de som kanske kommer in i skolan med mindre bra betyg men som gör ett ordentligt utvecklingsarbete och höjer betygen under gymnasiet.

STOR FALLENHET visar på ett stort intresse, ett engagemang och förståelse för hur det fungerar ute i arbetslivet, och hur man betar sig mot kunder och medarbetare. Man ska visa intresse, komma i tid och "lägga ifrån sig telefonen" för att vara närvarande i sin yrkesroll. Elever med ett stort tekniskt intresse som vill lösa problem, klura ut saker och som söker förståelse för teknik, kan även nomineras till den här kategorin.

16 000 KRONOR

De elever som blir nominerade har förtur på sommarjobb och de har även möjlighet att göra sin APL, arbetsplatsförlagt lärande, hos Sala-Heby Energi och Salabostäder.

Två elever nomineras till varje kategori av lärarna och de som juryn utser som vinnare tar hem 16 000 kronor var i vinstpengar. Den första prisutdelningsceremonin kommer att ta plats 2024 under Salas 400-årsfirande. Stipendiet är en del av firandet, men kommer att leva kvar och delas ut årligen.

– Vi behöver kunniga människor för framtiden. Det tycker jag är grunden av alltihopa. Då måste vi ta ansvar för att utbilda och motivera eleverna redan i tidig ålder, säger Anna.

Jesper Eklund arbetar med laddinfrastrukturen på Sala-Heby Energi. Han har flera spännande projekt på gång för att skapa laddningsmöjligheter för både privatbilar och tunga fordon som drivs av el.

Han laddar för fler elbilar

När hela Sverige håller på att anpassas för fossilfria fordonsflottor behöver även laddinfrastrukturen byggas upp. Sala-Heby Energi har många projekt på gång för att hjälpa samhället att ställa om till eldrivna fordon.

Jesper Eklund är ansvarig för affärsområdet laddinfrastruktur på Sala-Heby Energi. Han arbetar med projekt och försäljning utav både solkraftsanläggningar och fordonsladdning.

– Just nu utvecklar vi vårt nätverk med publika laddplatser och hjälper både privatpersoner och företag att ställa om sina fordonsflottor till ett fossilfritt alternativ, berättar Jesper.

Eftersom Sala-Heby Energi konstant strävar mot ett förnybart och miljövänligt samhälle, kommer omställningen av bolagets fordon att spela en stor roll för framtiden.

– I vår roll som den lokala aktören på energimarknaden vill vi i allra största mån vara med och bidra. Under åren har vi investerat mycket för att skapa ett miljövänligt bolag och framledes kommer vi att fortsätta i samma riktning, säger Jesper.

Ett långsiktigt arbete pågår i Sala och Heby kommuner för att bygga ut ett omfattande nätverk med laddpunkter för att bilister enkelt ska kunna ställa om till ett fossilfritt bilåkande. Målsättningen är att det alltid ska vara enkelt och säkert att ladda sitt fordon i vardagen, oavsett behov och var man befinner sig.

– Det gör vi genom att erbjuda möjligheten till snabbladdning och att tillhandahålla destinationsladdning under besök vid diverse platser i kommunerna. Det kan vara att tillhandahålla laddningsmöjligheter för

fordon under arbetsdagen, att man ska kunna ladda vid något av alla populära besöksmål i trakterna, eller möjlighet att ladda bilen vid idrottsarenan under barnens fritidsaktiviteter, säger Jesper.

HYRA LADDPLATS

Utöver utbyggnationen av Sala-Heby Energis publika nätverk hjälper man även de lokala fastighetsbolagen så att deras hyresgäster kan ställa om till laddbara fordon.

De som hyr sina boenden står för en stor del av landets invånare, men när möjligheten att äga sin egen laddplats begränsas är det viktigt att försöka hitta olika alternativ.

– Vi har sedan ett par år tillbaka ett samarbete med Salabostäder, där hyresgästerna har möjlighet att hyra en laddplats för eget bruk.

Som hyresgäst hos Salabostäder finns det möjlighet att hyra laddplatser i parkeringshuset vid Hyttgatan i centrala Sala. Bor man i något annat område går

det alltid bra att kontakta Salabostäders kundservice för att få hjälp med att hitta en lämplig lösning utifrån behovet.

– Vi tittar även på möjligheten till ett liknande samarbete med Hebyfastigheter. Kontakta oss eller Hebyfastigheters kundservice om du skulle vara intresserad av att kunna ladda ditt fordon.

HELA SVERIGE STÄLLER OM

För privatpersoner erbjuder Sala-Heby Energi också lösningar som är anpassade för det vardagliga behovet. Oftast kan man behöva ladda sitt fordon efter jobbet och då är det perfekt att ha en säker laddbox hemma.

– Vi har sett att många laddar sina bilar med en medföljande laddkabel för en vanlig stickkontakt i exempelvis ett fasaduttag. Detta vill vi inte rekommendera eftersom ett vanligt 230 voltsuttag inte alls är anpassat för den höga och långvariga belastning som det utsätts för när ett laddbart fordon kopplas in. Risken för överhettning och i värsta fall brand ökar markant vid den här typen av laddning, påpekar Jesper.

För att säkerställa en säker laddning på hemmaplan rekommenderas alltid att installera en laddbox som är godkänd och anpassad för rätt typ av belastning, samtidigt som den har möjlighet att belasta faserna på ett säkert sätt. Det blir både effektivare och säkrare för dig och ditt hem.

Sala-Heby Energi erbjuder idag laddboxar ifrån tillverkaren Zaptec.

– De har en smidig, säker och snygg laddbox som passar perfekt för hemmabruk. Vid behov installerar vi en lastbalansering som konstant ligger och mäter fastighetens förbrukning och anpassar laddningen därefter. Då säkerställer vi att säkringarna på din fastighet aldrig överbelastas om du till exempel laddar bilen, tvättar och lagar mat samtidigt.

LADDNING SOM SERVICE

Det händer mycket inom fordonsbranschens omställning och allt fler går över till laddbara fordon, både på privatsidan och företagssidan.

I Heby kommun pågår ett projekt för att ställa om en del av kommunens fordonsflotta. Sala-Heby Energi

Sala Silvergruva har ett par parkeringsplatser där besökare har möjlighet att ladda upp sina elbilar. Målsättningen är att utöka nätverket av laddpunkter i Sala och Heby kommuner.

bygger fyra laddpunkter utanför Heby kommuns medborgarservice tillsammans med Hebyfastigheter som äger fastigheten. Där kommer både personal och besökande kunna ladda sina fordon.

– Den här sortens initiativ är precis vad som behövs för att vi alla tillsammans ska kunna bidra. Vi kan hjälpa både kommuner och företag med skräddarsydda lösningar utifrån deras förutsättningar och behov.

TUNGA FORDON

Ett stort projekt som är aktuellt just nu för Sala-Heby Energi, är på rastplatsen Evelundsrondellen vid väg 56.

– Där vill vi, tillsammans med Energimyndigheten och Sala kommun, installera laddpunkter både för tunga fordon och för personbilar som snabbt

behöver ladda upp batterierna på sin resa genom kommunen, säger Jesper.

Omställningen inom transportsektorn är fortfarande i ett tidigt skede, men Sala-Heby Energi hoppas att kunna hjälpa till för att möjliggöra omställningen för både personbilar och tunga fordon genom projektet.

– Det är ett omfattande arbete som ställer stora krav på både elnätet och de aktörer som är inblandade, men det råder ingen tvekan om att den här sortens investeringar kommer krävas för att hjälpa Sverige framåt i den hållbara omställningen, säger Jesper.

Parallellt med detta letar Sala-Heby Energi aktivt efter nya, lämpliga platser där det kan finnas behov av laddpunkter i båda grannkommunerna. Ett flertal projekt är i planeringsfasen som förhoppningsvis kan starta igång under året.

BILDERNA KOMMER FRÅN SHE:S ARKIV

Det här året är högtidligt eftersom Sala-Heby Energi AB fyller 50 år.

När vi ser tillbaka på allt som har åstadkommits genom åren känner vi en stor glädje och stolthet. 50 år av närhet till våra kunder, fokus på bra service, spännande utmaningar och ett otröttligt driv för att värna om vår miljö och hållbar utveckling.

Följ med oss när vi gör en tillbakablick i tiden som är full av fakta, viktiga händelser och nostalgi.

1973

SHE bildas

1981

Mer miljövänliga bränslealternativ letas fram.

1994

Starkt engagemang i miljöföreningar

1996

Ny ellag främjar konkurrensen

1975

Fjärrvärmen kommer till Sala när den första oljepanncentralen ställs upp parallellt med Metso.

1992

Värmeverket blir helt fossilfritt

1995

Sala blir medlem i Sveriges EKO kommuner

1998

Den första elbilen köps in till SHE

Det var den 9 maj **1973** som Sala-Heby Energi AB bildas med Sala och Heby kommuner som ägare. Sala stads elverk, Heby Elverk, eldistributionsföreningarna Kilbo, Runhällen, Huddunge och Västerlövsta Norra gick med i bolaget och Södra slog följe år 1980.

1975 invigdes den första oljepanncentralen för fjärrvärme i Sala. Tanken med valet av panncentralens läge, var att ligga parallellt med bolagets första fjärrvärme-kund vilken var Sala International, idag kallat Metso Outotec.

Fjärrvärmen byggdes ut till brandstation och lasarett i Sala, sedan vidare in till centrum, mot Åkraområdet och Dalhem.

1975 – 1976 byggdes den första värmecentralen på Långgatan i Sala.

1981 anlades en avloppsvärmepump vid Långgatan. Man ställde samtidigt om en fastbränslepanna som eldats med kol från 1981-1992 som nu kunde eldas med träpellets. Målet var ersätta olja med andra energikällor och på så sätt minska miljöpåverkan och värmekostnaderna.

1992 övergår värmeverket helt till biobränsle och blir fossilfritt. Prover av förbränning med träpellets visade på minskade utsläpp av kväveoxid.

SHE var även med och bildade ett energisamverkansbolag tillsammans med sju andra aktörer för att förbereda sig inför en kommande elmarknadsreformen som blev försenad och trädde inte i kraft förrän 1996.

Under året genomfördes stora förändringar med nya rutiner för att bl.a. hantera kundärenden och distribution. Man påbörjade även försäljning av produkter av bland annat markvärmepumpar, lågen-ergilampor och armaturer.

I årsredovisningen står att finna "Våra kunder ska erbjudas den billigaste och miljömässigt bästa energilösningen".

1994 engagerar sig SHE i två miljöföreningar, Det Naturliga steget och Förbundet Agenda 21.

1995 blir Sala Kommun, och därmed även SHE, medlem i Sveriges EKO kommuner, som i dag är världens äldsta kommunnätverk för strategisk hållbar utveckling.

Den nya ellagen trädde i kraft 1 januari **1996** vilket innebar att handel och produktion med el separerades från nätverksamheten. Syftet var att skapa valfrihet för elanvändarna och att elpriserna skulle sättas i konkurrens.

Redan år **1998** införskaffar SHE den första elbilen. Den fick tjänstgöra som distributionsbil och passade utmärkt för att hämta och lämna post och paket. Då fanns det bara totalt 297 elbilar i Sverige.

Samma år lanseras Småskalig Färdig Värme, ett miljövänligt värmekoncept för hushåll som inte kunde nås av fjärrvärme. Kunderna fick en utrustning för att elda pellets i deras befintliga oljepanna.

I augusti togs det första spadtaget till det nya kraftvärmeverket som skulle stå klart två år senare.

2000Miljöcertifiering
ISO 14001**2002**Vann upphandling av
gatubelysning i Sala**2005**Sveriges
friskaste
företag**2006**Utsedda till
Årets Fjärr-
värmeföretag**2007**Heby får
bredband**2001**SHE Bredband
bildas**2004**Första etanol-
pumpen i Sala**2006**Rekordmånga
besökare på
SHE-dagen

SHE miljöcertifieras år **2000** enligt ISO 14001. Ett miljöarbete som innebar ett stort engagemang i miljöfrågor.

Det nya kraftvärmeverket Silververket invigs i februari. SHE övergick till skogsflis som huvudbränsle och den första egna elen producerades i kraftvärmeanläggningen med en effekt på 9,9 MW och en årlig produktion på ca 30 000 MWh. Än idag produceras el och värme av 100 % biobränslen i värmeverket.

År **2001** tar fjärrvärmeutbyggnaden till villor ordentlig fart.

SHE Bredband AB bildades som ägdes både av SHE och Lidén Data AB.

Samma år startades en caféverksamhet på Fabriksgatan. Där kunde man köpa smörgåsar, kaffebröd, lunch och glass. Cafét drevs bl.a. av daglig verksamhet.

Det var premiär för den populära SHE-dagen med aktiviteter för familjer.

År **2002** förvärvar SHE Sala kommunsgatubelysningsanläggning genom upphandling. Arbetet påbörjas med att göra gatubelysningen energisnålare.

Samma år har bredbandsnätet hunnit bli nästan 5 km långt med 250 kunder.

Framtidskraften initieras för att sprida kunskap och ett intresse i energi och återvinningsfrågor bland ungdomar. Framtidskraft var ett samarbete mellan Vafab, Sala Heby Energi och kommunernas femteklassare.

2004 fick Sala sin första etanolkraft på plats i ett samarbete med OK Q8 i ett led att förverkliga SHE:s fordonspolicy.

Det här året firar även SHE, som första företag i Sala, att vi blir trippelcertifierade i miljö, arbetsmiljö och kvalitet.

Efter en förfrågan från Sala kommun har SHE tillsammans med ett antal lokala elinstallatörer sponsrat fasadbelysningen på Vallaskolan.

SHE övertar alla värmeanläggningar för de kommunala bostäderna och lokalerna.

Eldning med spannmål påbörjas i Silververket.

Det är även detta år som det första SHE-seminariet arrangeras.

År **2005** erbjuder SHE konvertering från direktverkande el till fjärrvärme.

Samma år utnämnda till Sveriges friskaste företag för andra året i rad. Priset delades ut av Kronprinsessan Viktoria på

Älvsjömassan i Stockholm.

SHE levererar IP-telefoni till Sätträbrunn.

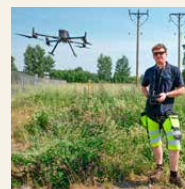
I mars **2006** levereras TV till flerfamiljs-hus i centrala Sala via SHE:s stadsnät.

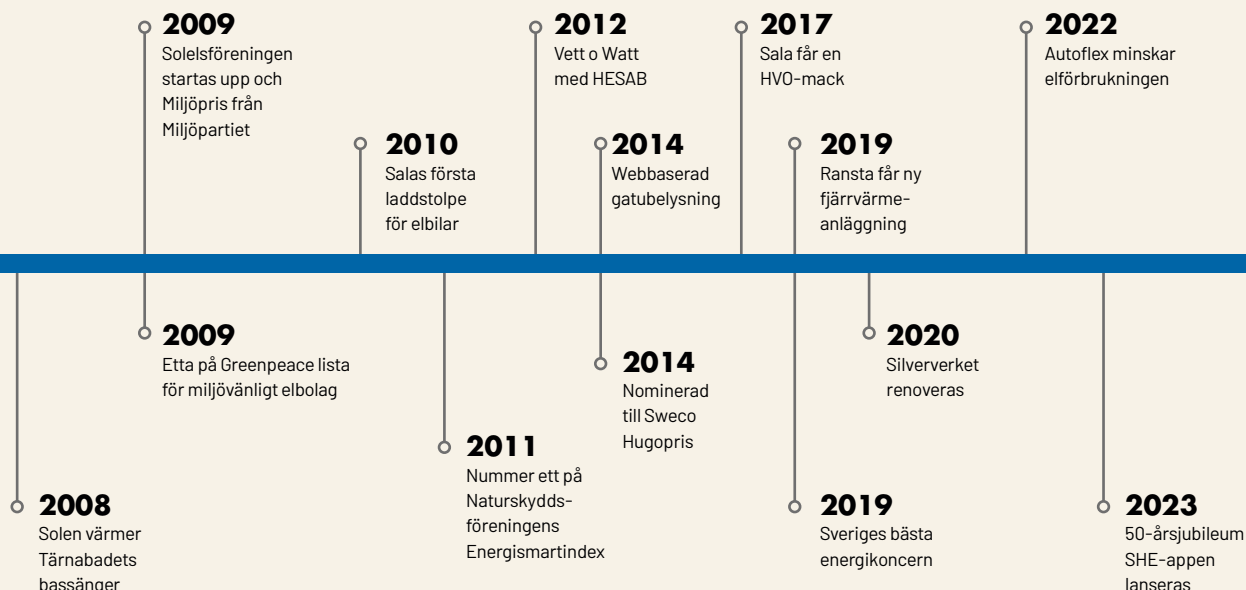
Solelanläggning installeras på ett logtak intill Fläckebo kyrkan. När solen sken som starkast producerade anläggningen 25 kW, vilket motsvarade cirka 25 spisplattor, av dåtidens modell, på full effekt. Överskottselen matades ut på elnätet och köptes in av SHE.

I augusti kom det rekordmånga besökande till SHE-dagen. 1 800 personer njöt av vackert väder och underhållning, bl.a. av Owe Thörnqvist till publikens stora förtjusning. Polis fick rycka ut.

I november samma år blir SHE utsedd till Årets Fjärrvärmeföretag av Svensk Fjärrvärme. "Sala-Heby Energi är en verklig förebild för andra energiföretag. Bolaget arbetar med en bred systemsyn och utvecklar kombinationslösningar till nytta för sina kunder och för omvärlden" löd motiveringen.

2007 dras fiberledningar till Heby som får "riktigt bredband". Hela 99 % av SHE:s bränsleförbrukning är nu helt förnybar.

År **2008** arbetar SHE:s dotterbolag HESAB aktivt med frågor som rör hållbarhet och miljö.

SHE blir medlemmar i Biogas Öst som omfattar Uppsala, Västmanland, Södermanland, Örebro, Stockholm och Östergötlands län. Organisationen har bedrivit ett brett hållbarhets- och utvecklingsarbete med biogasen som bas.

Ny solvärmearläggning på Tärnabadet ger varmt vatten i duschar och bassänger.

SHE startar Solelsföreningen i Sala och Heby Ekonomisk förening år **2009**.

Detta år, och även de följande tre åren, kom SHE etta på Greenpeace lista över miljövänliga elbolag. Avgörandet för placeringen var hur stor andel förnybar el som ingick i den totala energimixen.

Miljöpartiet delade ut ett miljöpris till Kenneth Mårtensson, vd på SHE, för sin positiva engagerade kraft i miljöarbetet.

År **2010** installerades Salas första elladdningsstoppen utanför huvudkontoret på Fabriksgatan.

SHE fick sin andra elbil samtidigt som biogasmacken etableras.

SHE Bredband AB säljs till Lidén Data.

2011 kom SHE på första plats i Naturskyddsföreningens Energismartindex.

2012 HESAB kör utbildning i Vett o Watt.

Individuell värmemätning införs **2014**

SHE blev nominerade till Swecos Hugopris som belönade energibesparande idéer och innovationer. Motiveringen var "att ett litet energibolag kan göra stordåd i utvecklingen för hållbar utveckling trots att man saknar det stora företags resurser och inflytande".

SHE blir först i Norden med att installera webbaserad LED-gatubelysning.

2016 Två elbilsaddare sätts upp i Sala, varav en av dem är en snabbaddare.

2017 öppnar SHE Salas första HVO-mack. En elbilsaddare installeras i Heby.

2019 utses SHE till Sveriges bästa energikoncern av sina kunder. Samtidigt utses SHE Elnät till bästa Elnätet.

Ny Fjärrvärmearläggning i Ransta med två pannor som drivs med värmen som uppstår när man eldar flis. Under hösten monterades solceller monteras på taket så att verket blev självförsörjande på el.

SHE ökar kraftigt investeringstakten på elnätet för att framtidsäkra. Ett förändrat klimat och en ökad elektrifiering av samhället ligger bakom beslutet. Heby får sin första HVO-mack.

Efter en renovering och ombyggnad av kraftvärmeverket år **2020**, kan SHE energiomvandla flera olika typer av bränsle som skogsflis och returträ. Renoveringen uppgick till 130 miljoner.

SHE startar upp leveranser av kyla till det nya närsjukhuset i Sala. Kylan drivs av fjärrvärme och sparar därigenom på eleffekt.

2022 fortsatte renoveringen av Silververket, denna gång för att förbättra reningen av processavloppsvattnet.

Projektet Autoflex testas för att styra och minska elförbrukningen och därmed även kostnaderna för kunden.

2023 Sala-Heby Energi AB firar 50 år.

SHE-appen med inbyggd AI lanseras. Med appen kan kunderna bl.a. kan få en överblick över sin energianvändning.

Andreas Ringvall, elnätchef på Sala-Heby Energi, står framför den avstyckade tomten där det planeras för storskalig energilagring.

BATTERIER ÄR FRAMTIDEN

Solelproducenterna fyller ledningarna med el som istället skulle kunna lagras inför dygnets mörkare timmar när elpriserna står som högst. Allt fler energiföretag och hushåll har börjat se värdet med batterilagring och hur det kan avlasta det överbelastade elnätet.

Transmissionsnätet i Sverige ägs av Svenska Kraftnät och är ett av världens äldsta nät där många delar behöver bytas ut innan de föräldras helt. Samtidigt behöver hela elnätet uppgraderas för att tillgodose samhällets ökade behov av el när fler och fler vill bli fossilfria.

Sex företag äger och driver regionnä-

ten där Vattenfall Eldistribution AB är en av dessa aktörer. Vattenfalls elledningarna från Västerås till Sala och vidare mot Heby och Avesta, kommer att börja byggas om av Vattenfall år 2025. I Sala är kapaciteten i elledningarna begränsad till max 70 kV (kilovolt), men efter ombyggnationen som beräknas vara klar 2030, kommer den nuvarande kapaciteten närmast att fördubblas till 130 kV.

– Trots att elnätet kommer att klara dubbel belastning kan vi redan nu se att det blir knappt om plats eftersom flera elproduktionsanläggningar redan står på kö för att få ansluta sig, säger Andreas Ringvall på Sala-Heby Energi.

Andreas menar på att produktionen av el växer fortare än själva elkonsumtionen och tror att det beror på de höga elpriserna och att många satsat på att

investera i solcellsanläggningar.

– Solelproduktionen har expanderat explosionsartat under det senaste året. Ser man till alla de solcellspaneler som installerades förra året i Sverige ger de samma effekt som en kärnkraftreaktor, säger han.

Enligt energimyndigheten installeras 55 000 nätanslutna solcellsanläggningar i fjol med en total effekt på cirka 800 MW, medan en reaktor i snitt ger en effekt på runt 700 MW.

Andreas berättar att riktningen på elen har ändrats under sommaren och menar att några av ledningarna är högt belastade tack vare all el från solpanelerna som ska ut på nätet under soliga dagar.

– I Sala har vi nästan noll belastning den tid när mesta av elen produceras från folks villatak. Det är en bra förtjänst att sälja överskottet på sin solel, men jag tror även att förtjänsten kommer att minska

om elpriserna börjar gå ner. Då kan det vara lönt att investera i ett batteri för att lagra elen från panelerna.

TJÄNA PÅ ATT SPARA EL

Behovet av en jämnare elfördelning snabbar på utvecklingen med att ta fram batterier som är bättre anpassade för att lagra och fördela el.

Ett batteri kan användas för att lagra egenproducerad solenergi, jämna ut elkostnader, eller att ha som backup i hemmet vid eventuella strömavbrott.

– I dag är det inte säkert att jag skulle investera i solpaneler, utan i stället fundera på ett batteri. Har du ett eget batteri kan du lagra el när den är billig för att sedan använda eller sälja den när elpriserna är höga. Batteriet kan du använda 365 dagar om året och kan du även anslutas till stödtjänster från Svenska Kraftnät som är väldigt hett just nu, säger Andreas.

Stödtjänsterna säkerställer balansen mellan förbrukning och produktion av el genom att stötta upp och stabilisera kraftsystemet. Där kan den som erbjuder en stödtjänst tjäna pengar på att leverera el till marknaden när det råder elbrist. Dock finns det gränser på minsta mängd el man måste leverera.

Stödtjänster har tidigare bara funnits för stora elproducenter men som nyligen blivit tillgänglig för små aktörer tack vare aggregatorer. Exem-

pelvis finns en populär stödtjänst som kallas FCR-D där man är med och budar för att sälja eller köpa el. För att vara med i budgivningen krävs det att man kan sälja minst 100 kW. Eftersom ett vanligt hembatteri bara har runt 10 kW i kapacitet skulle en privatperson inte ha möjlighet att vara med på den budgivningen. Men blir man kund hos ett aggregatorföretag, som slår ihop alla sina kunders batterikapacitet, kan man på så sätt ändå sälja sin el till elnätet via stödtjänsterna.

– Batterierna kommer inom kort att bli en stor del i varje hushåll. Snart kan det hända att varje bil har ett eget batteri som kan laddas på dagarna för att för att tillgodose elbehovet i hemmet under tider på dygnet då inköp av el ligger högre, säger Andreas.

ELEN BEHÖVS I NORRLAND

Hittills har behovet av el varit större i södra Sverige men framtiden visar på en stor omställning. Den svenska stål-tillverkningen har i huvudsak använt sig av kol, men med övergången till fossil-fritt stål förväntas det ske transformering som påverkar hela Sverige.

– Efterfrågan på el förväntas bli rekordhög där stora mängder el kommer att gå från söder till norr i stället för tvärt om. Man beräknar att mer än hälften av landets totala elförbrukning kommer att gå till de industrisatsningar som görs i

Västerbotten och Norrbotten för gruv- och stålproduktion, säger Andreas.

STORSKALIG LAGRING

Sala-Heby Energi har alltid legat i framkant när det gäller utveckling och möjligheter inför framtiden. Det gäller även inom energilagring. Flera aktörer har visat intresse för att etablera sig i Sala och Heby med storskaliga energilagringar.

– Det är stora bolag som tagit kontakt med oss för att diskutera ett samarbete kring lagring av energi i vårt nät. Vi har valt ut en av dessa som vi tecknat avtal med, och förhoppningsvis kommer vi redan i höst att ha ett storskaligt batterilager i drift här i Sala, berättar Andreas.

Batteriet, som har en effekt på 10 MW, kommer att placeras på en del av Sala-Heby Energis tomt som har styckats av för att arrenderas ut.

– Det är ett enormt batteri som skulle kunna driva hela Sala tätort i en timme under sommartid, säger Andreas.

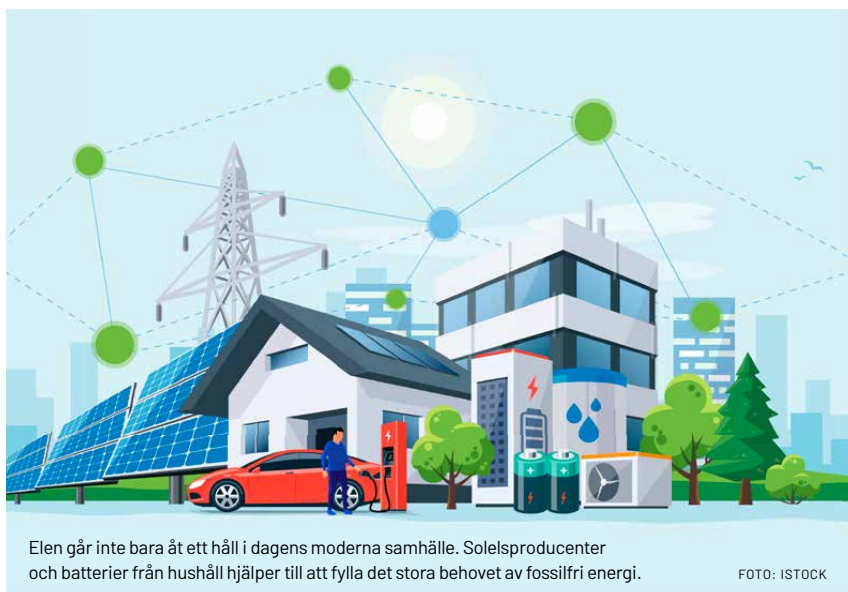
Han ser alla kunder på Sala-Heby Energi som ett stort kollektiv och jobbar ständigt för att hitta lönsamma lösningar som gynnar alla kunder.

– Det som en individ kan göra i sitt hem vill jag göra för hela vårt nät. Då kan vi hålla nere vår effekt vilket blir billigare för våra kunder i slutändan. Det är därför jag har möjliggjort den här anslutningen. Aktören blir SHE Elnäts största kund.

NYETABLERINGAR

Med ett batteri i den här storleken kan Sala-Heby Energi möta kunders krav på ökat effektbehov påpekar Andreas.

– Under höglastförhållanden, eller då nätet är volatilt, kan vi köpa in effekt från batteriet. Samtidigt undviker vi regionala flaskhalsar och behöver inte ligga på en konstant hög abonnemangsavgift, vilket kan bli väldigt kostsamt för att endast utnyttja några enstaka timmar per år. Jag vill inte vara en bromskloss för ägarkommunernas utveckling och ser därför detta batteri som en extra resurs att ta till om överliggande nät inte kan ge oss önskat behov av ökad effekt. Vi blir attraktiva som kommuner för eventuella nyetableringar inom industri som snabbt kan behöva högre effekt för sin produktion.

Elen går inte bara åt ett håll i dagens moderna samhälle. Soleslsproducenter och batterier från hushåll hjälper till att fylla det stora behovet av fossilfri energi.

FOTO: ISTOCK

AVSÄNDARE

Sala-Heby Energi AB
Fabriksgatan 14, 733 39 Sala

SHE-KRYSSSET

VINSTER

1:a pris	Vattenflaska i stål
2:a pris	Sadelöverdrag till cykeln

Skicka ditt korsord senast den **22/9 2023**
till SHE, Fabrikgatan 14, 733 39 Sala och märk
kuvertet med "SHE-krysset". Du kan även scanna
och maila till info@sheab.se.

Vinnarna meddelas personligen.

Namn

Adress

Telefon